

LANDELIJK OVERLEG CONSUMENTENBELANGEN OPENBAAR VERVOER

DGMo/OVS

t.a.v. Wino Aarnink

Postbus 20901

2500 EX DEN HAAG

Contactpersoon:

Datum brief: 29 oktober 2025

Kenmerk brief: Locov 2025-273153

Bijlage(n) bij brief: -

Onderwerp: Advies wijziging HRN-concessie in verband met stijging van de NS-tarieven in 2025-2029

Geachte heer Aarnink,

In uw brief van 30 september 2025 (met kenmerk IENW/BSK-2025/250259 Adviesaanvraag wijziging HRN-concessie in verband met stijging van de NS-tarieven in 2025-2029) vraagt u ons, de consumentenorganisaties in het Locov, advies over een voorgenomen wijziging van artikel 30 van de HRN-concessie. Wij gaan graag in op uw verzoek.

Aanleiding

Met de voorgestelde wijziging beoogt u om NS de ruimte te geven om de tarieven in 2026 met 4,22% extra te verhogen en in 2027-2029 jaarlijks met 1% extra. Dit vloeit voort uit dit voorjaar gemaakte afspraken tussen IenW en NS over de NS-tarieven en recente afspraken tussen IenW en NS om de 3,5% extra tariefstijging in 2026, die al in de concessie was opgenomen, over vier jaar te spreiden.

Om reizigers in het openbaar vervoer te behouden of te winnen is het van belang dat het openbaar vervoer en de trein, als belangrijke drager, betaalbaar blijft.

Forse tariefstijgingen passen hier niet bij, wel aantrekkelijke nieuwe proposities die passen bij maatschappelijke ontwikkelingen.

Wij constateren dat uw eerdere toezeggingen om een deel van de verhogingen op te vangen niet wordt doorgetrokken. Daarmee legt u de rekening bij de reiziger neer. Het is niet in het belang van de reiziger om de gevolgen van de financiële problemen te moeten dragen. Dit leidt tot vervoerarmoede en vraaguitval. Het is ook maatschappelijk ongewenst. Uit recent onderzoek van uw eigen Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) blijkt dat Nederlanders op het gebied van mobiliteit de hoge kosten van het openbaar vervoer het grootste probleem voor de maatschappij vinden. Dit wordt door 61% van de Nederlanders aangegeven [<https://www.kimnet.nl/documenten/2025/10/08/hoe-kijken-de-inwoners-van-nederland-tegen-mobiliteit-en-bereikbaarheid-aan>]. Daarmee scoort dit onderwerp nog hoger dan agressie in het OV (58%) en agressie op de weg (49%). Ook op persoonlijk niveau scoort betaalbaarheid van het OV hoog. Voor 16 tot 20% van de inwoners van Nederland is het moeilijk om met het OV te reizen vanwege de kosten. Wij vragen u daarom uw voorgenomen besluit te herzien.

Graag gaan we met u in gesprek over het vergroten van de financiële slagkracht van NS. Wij zijn ervan overtuigd dat NS met een herziening van het productportfolio en strategie meer reizigers in de trein kan krijgen.

Advies

Wij adviseren negatief op de extra tariefverhogingen in 2026 t/m 2029 die komen boven op de verwachte inflatie. In het vervolg van dit advies gaan wij in op de afzonderlijke componenten van de voorgestelde extra tariefverhoging die opgeteld leiden tot 4,22% extra verhoging in 2026 en jaarlijks 1% extra in 2027, 2028 en 2029.

1. Inhalen van tariefverhoging 2025 in 2026

Wij waarderen dat NS ongeveer 3% van de tariefruimte die zij nog heeft van vorige jaren (opgeteld in 2025: 6%) definitief niet meer zal doorvoeren, en deze in de resterende jaren van de concessie voor eigen rekening neemt.

Wij betreuren het dat u NS voor de overige 3,05% niet meer compenseert. Wij zien dit als politiek jojo-beleid. In onze ogen gelden de argumenten in eerdere jaren om wel te compenseren nog steeds. Er zou gekeken moeten worden naar het winnen van nieuwe reizigers in plaats van de rekening bij de reiziger te leggen. U stelt geen financiële dekking te hebben gevonden. Wij zijn daarover teleurgesteld. Financiële dekking voor het resterende deel van de tariefverhoging (3,05%) voor de trein is belangrijk. Deze kan volgens ons ook gevonden worden binnen de begroting van IenW of anders elders in de Rijksbegroting, zoals dat bijvoorbeeld ook is gebeurd voor de compensatie voor de brandstofaccijnzen.

Advies

Wij adviseren negatief op het inhalen in 2026 van de tariefverhoging 2025 voor het resterende deel (3,05%).

2. Opbrengst neutraal uitsmeren extra tariefverhoging 3,5%

U stelt voor het tweede deel van de extra tariefstijging, namelijk de in de concessie vastgelegde 3,5% voor 2026, opbrengstneutraal voor de hele concessieperiode uit te smeren over vier jaar van 2026 t/m 2029. Dit doet u om de tariefstijging voor 2026 te beperken. De totale voorgenomen extra tariefverhoging voor 2026 kan hiermee beperkt worden tot 4,22%. Om dit opbrengstneutraal te doen, gaat dit naast de hiervoor genoemde 3,05% om 1,17% extra tariefverhoging in 2026 en om 1% extra tariefverhoging per jaar in de jaren 2027 t/m 2029. Dit betekent concreet dat er in het eindbeeld naast de 3,05% sprake is van een extra tariefverhoging van 4,17% per jaar. Dit is 0,67 procentpunt meer dan bij het doorvoeren van een verhoging van 3,5% in 2026.

Hoewel wij het waarderen dat u de tariefstijging in 2026 wilt dempen, betaalt de reiziger als gevolg hiervan vanaf 2029 meer dan in de situatie zonder dempen. Bij ongewijzigd beleid werkt dit bovendien door in de resterende jaren van de concessie (en mogelijke nieuwe concessieperiodes).

U gaat uit van opbrengstneutraliteit voor NS. Het is in uw voorstel echter niet gegarandeerd dat de tariefverhoging voor NS voor de jaren 2026 t/m 2033 opbrengstneutraal is. U gaat immers uit van aannames ten aanzien van de reizigersopbrengsten. Ook de effecten van inflatie op inflatie zijn onbekend en

kunnen incorrect zijn. Wij concluderen dat u met uw voorstel de risico's voor NS verlaagd maar dat tegelijkertijd het risico toeneemt dat de reizigersopbrengsten uiteindelijk positiever zijn voor NS, waarmee de tariefstijging voor de reiziger te hoog is. Wij constateren ook dat een mechanisme ter compensatie van de reiziger ontbreekt als resultaten in de praktijk gunstiger zijn.

Advies

Als u het eerste advies terzijde legt, adviseren wij wel positief over het uitsmeren van deze verhoging. Wij adviseren u dan wel een compensatiemechanisme in te richten. Dit mechanisme moet zodanig werken, dat de reiziger nooit meer betaalt dan noodzakelijk voor opbrengstenneutraliteit.

3. Andere verdeling extra tariefverhoging

In de toelichting spreekt u over het opbrengstneutraal uitsmeren over de gehele concessieperiode. In de voorgestelde tekst van artikel 30 geeft u aan dat NS, na afstemming met de Concessieverlener, de extra stijging van 1% per jaar voor 2027, 2028 en 2029 op een andere manier over de betreffende kalenderjaren mag verdelen. Deze verdeling moet dan wel opbrengstneutraal zijn. U geeft hierbij echter niet aan wat de exacte periode van de opbrengstneutraliteit is.

Advies

Wij adviseren in de concessietekst te verduidelijken dat het om opbrengstneutraliteit over de gehele concessieperiode gaat.

Technische opmerking

U spreekt van een extra tariefverhoging van 1,17% in 2026. In de recente adviesaanvraag van NS over de tarieven voor 2026 wordt gesproken van 1,16%. Wij hebben inmiddels van u vernomen dat dit verschil wordt veroorzaakt, doordat NS in haar voorstel uit moest gaan van eerdere cijfers. NS beschikte ten tijde van de adviesaanvraag nog niet over de in september gepubliceerde MEV-cijfers over de CPI-prognose voor 2026.

Afronding

Mocht u behoefte hebben aan een nadere toelichting, dan zijn wij hiertoe van harte bereid.

Met vriendelijke groeten,

DE CONSUMENTENORGANISATIES IN HET LOCOV

In het LOCOV hebben zitting: het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de Nederlandse Spoorwegen, Spoorbeheerder ProRail, de ANWB, Ieder(in), de Fietsersbond, de Landelijke Studentenvakbond, ANBO-PCOB (namens de Seniorencoalitie), Natuur & Milieu en Reizigersvereniging Rover.

Postadres Locov secretariaat:	Postbus 20901,2500 EX DEN HAAG
Bezoekadres Locov secretariaat:	Rijnstraat 8, 2515 XP DEN HAAG
Telefoon:	070 - 4568999